

К. О. Шахова

Мікшат Калман

МІКСАТ Калман (Mikszáth Kálmán; 16. 01. 1847, містечко Склабоня, комітат Ноґрад, Австрія, нині округ Вельки Кртіш, Словаччина – 28. 05. 1910, Будапешт) – угорський письменник. Почес. чл. Угор. АН (1889). Студював право в Будапешт. університеті (1866–70). У 1871–73 – на держ. службі, тоді ж опублікував перші оповідання в будапешт. періодиці, потім був ред. журналу народниц. спрямування. 1878 переїхав у м. Сеґед (Угорщина), де співпрацював з місц. г. «Szegedi Napló», публікував численні нариси й оповідання, сюжет. основою яких були гуморист. ситуації, анекдоти, епізоди з життя дріб. дворян, чиновників, адвокатів. 1881 повернувся до Будапешта, працював пом. ред. часопису «Ország-Világ». Успіх М. принесли зб. новел «A tót atyafiak» («Брати-словаки», 1881) і «A jó palócsok» («Добрі половці», 1882), в яких із симпатією та гумором відтворив побут словац. селян. У романах «Szent Péter esernyője» («Парасолька святого Петра», 1895), «Beszterce ostroma» («Облога Бестерце», 1896), «Egy választás Magyarországon» («Вибори в Угорщині», 1898), «A fekete város» («Чорне місто», 1911), повісті «A gavallérok» («Кавалери», 1897; усі – Будапешт) викривав вади бурж. ладу в Угорщині, морал. деградацію і паразитизм дворянства. Творчість М. вирізняється добродуш. гумором, часто сумним або іроніч., ретел. опрацюванням різноманіт. і колорит. персонажів, яскравим сюжетом, що переплітається з другоряд. та ретроспектив. сюжет. лініями. М. далекий від моралізування, якогось тиску на читача, нав'язування йому своєї думки, обмежуючись описом або максимально короткими зауваженнями від свого імені чи від імені персонажів. М. близькі проблеми суспільства того часу: він наочно показував і проблеми бідного селянства, і боротьбу угор. патріотів, і обмеженість чиновників та дворянства. М. – яскраво виражений романтик, в його романах завжди є місце коханню, він майстер метафор і влуч. аналогій, які вкладає в уста своїх

героїв. За деякими творами М. поставлено п'єси й знято кінофільми. Його твори перекладені багатьма мовами, окремі з них українською мовою переклали І. Франко, Марко Черемшина, М. Ставнича, І. Поплавський, Ф. Беркут, С. Панько, М. Томчаний, К. Бібиков.

Основні твори

Összes művei. Kot. 1–23. Budapest, 1961; укр. перекл. – Син чи пасинок? К., 1909; Багівецьке чудо // ЛНВ. 1923. Т. 80, кн. 7; Поганин Фільчук // Там само. Т. 81, кн. 12; Ягничка // Там само. 1924. Т. 82, кн. 3/4; Малини // Нова хата. 1926. Ч. 7–8; Вина Анни Беде // Неділя. 1936, 18 жовт.; Сузі Тімар // Там само. 1937, 28 лют.; Старий швець // Діло. 1938, 10 трав.; Мачуха // Жінка. 1939. Ч. 9/10; Дивний шлюб. К., 1972; Парасолька святого Петра. К., 1983; 2016.

Рекомендована література

1. Шахова К. О. Романтичний реалізм Кальмана Міксата // Шахова К. О. Двадцять нарисів про угор. літературу. К., 1984.

Бібліографічний опис:

Міксат Калман / К. О. Шахова // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2019. – Режим доступу:

<https://esu.com.ua/article-67559>

2001-2024 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).